

ter da se vsaki teden proda po 300 štrtinjakov; 150 litrov se proda po 9—12 fl. Izdeluje se pa samo iz vode, rženega žganja in cukra krompirjevega. Dodaja se tudi še malo hmelja. Tekočina ima barvo in okus po pravem vinu ter tudi opijani. Vendar čez nekaj časa dobijo pivci glavobol in drisko ter znatno oslabijo. V naših mestih, zlasti večjih, točijo pač omenjenemu precej slično berso! Zato omenimo še končno, da so nedavno nekemu precej naglašenemu vinskemu trgovcu mariborskemu izlili v Leobnu, kamor je bil tekočino poslal, vse vino ali kaj je uže bilo! Kmetom, posestnikom vinogradov je treba postavne obrambe zoper vsako sleparsko, zdravju škodljivo pačenja vina, prežlahnega dara božjega!

Breskva, njena pridelava in korist.

M. II. Breskvina drevesa ob špalirih, t. j. ob zidih in stenah razpeljana, se morajo umetno večkrat obrezati, kar pa ni lahko delo za vsakega, ampak zahteva dosti razumnosti, skrbne previdnosti in znanja. Kako je treba taka drevesa obrezovati, kažejo sledeča pravila: 1) Vsako špalirno drevo mora dve glavni veji imeti, iz katerih druge veje izhajajo in se tako celo drevo v dve krili deli. 2) Vsaka veja se mora pošev privezovati, pa vendar ne preveč od glavne veje proč potegniti, k večjemu toliko, da manjša veja dela z večjo ogel od 3—4 gradov. 3) Brž ko poleti mladike izrastejo, se morajo tiste, kar jih je odveč, priščipniti ali izlomiti, ostale pa pošev povezati. Odrastki, kateri v korači izraščajo, se morajo brž proč vzeti, ker sicer v tako imenovane vodne odrastke vzrastejo, ki drugim vejam le sok jemljejo in še le spomladi porezane drevesu prevelike rane narejajo. Take rane so pogostoma početnice bolezni, ki se smolotok imenuje in sploh sočni tok ovirajo in motijo. 4) Da se toraj te dve napaki odvrnete drevo se mora vsako špalirno breskvino drevo poleti dvakrat fizebiti in izrezati nepotrebnih in preobilnih mladik. 5) Mladike se jim prikrajšujejo spomladi, da se drevo prehitro ne razrašča in spodaj ali zadaj veje gole ne postajajo. 6) Vsako porezanje močne veje vzročuje smolotok, raka ali celo pogin celega drevesa. 7) Ob suši in vročini špalirna drevesa vlažna držati je posebno dobro in potrebno. Ako se drevesu spodnji del debla s pokončno stoječo opeko zavezne, je to za drevo zelo koristno. 8) Ako rast mladih rastlik pri breskvi peša, se ji morajo mladike bolj na kratko rezati. 9) Ako jedno krilo v rasti ponehava, morajo se na nji veje bolj po koncu privezovati, da se soki, ki vedno navzgor lezejo, na to stran obrnejo, kar potem enakomerno razdelovanje sokov napravi.

V krajih z ostrim podnebjem, se morajo breskvini špaliri s slamnicami zavešati in deblo s koreninami vred tako dolgo z listjem ali slamo pokrivati, dokler da se ni več mraza bati. O nepri-

jetnem, nekoliko mrzlem vremenu, se mora cvet tudi z slamnicami varovati.

Breskve razpada v dve poglavitni sorti, katerih prva ima to posebno lastnost, da je njeni sad kakor, da bi bil volnat med prsti občutiti, druga sorta pa rodi gol ali nag sad.

(Dalje prih.)

M. Da se kisló zelje ali kapus preveč ne skisa. Naši slovanski bratje Rusi, ki imajo marsikaj praktičnega v svojem gospodarstvu, so tudi odlični pripravljavci izvrstno okusnega kislega zelja ali kapusa. Da se jim kisló zelje preveč ne skisa, imajo kadi za zelje iz brezovega lesa. Če je pa kad iz katerega drugega lesa, tako saj kos brezovega lesa med zelje v kad vtaknejo. Ta les ima pre lastnost, da zelje presilnega skisanja obvaruje. Poskusiti se to more in tako bi brezov les našel tudi drugo koristno porabo za kapusne kadi.

Gobe črne gomoljike francoski kmetovalci umetno v posebnih vrtih sadijo in zorejajo, ker jih za mestno gospodo lahko in drago prodajo. Eden je nedavno 50.000 frankov spečal za svoje gobe.

Dopisi.

Iz Konjic. (Nekaj za jezikoslovce.)

Tukajšnja lovska družba, ki rada nedelje in praznike v lov porablja, ker v delalnikih za to časa nima, napravila je tudi v nedeljo, 12. t. m. izlet proti Prihovskim gričem ter so si lovci z dobro južino popoldne svoje duše privezali. V trdem mraku podajo se na pot skoz Tepanje v Konjice. Tu se jim vstavi naenkrat cela trôpa tepanjskih fantov, ki so menda v krčmah popoldne preveč „žegna“ dobili, ter hočejo lovecem puške pobrati. Kaj da jih je pri prvem naskoku odgnalo, ali strah pred svincem ali pa junakost lovecev, ni znano; gotovo je le, da so se jim lovci izvili, ter kakor so mogli hiteli naprej. Fantje se pa vnovič ohrabrijó ter jo potegnejo za lovci. Pri Goliški krčmi dojdejo dva, ostali bili so že naprej proti Konjicam. Eden lovec se boče vrtoglavec ogniti ter jo mahne v stran na polje, v begu se pa spodtakne in pade. To videti, dobi eden pebarjev še večjo korajžo in boče nad lovca. Ta ga svari, da se naj ne bliža, sicer ustrelí; pa zdivjani pebar ne mara za to in lovec sproži ter zadene s polnim nabojem pebarja v prsa, eden drobec mu pa zgornji žnabelj „poštríha“. Kacih 18 drobcev dobi v prsa, pa nobeden mu skoz rebra ne prodere. Fant je žilavih reber! Drugi lovski tovariš se ubrani tudi s strelom ter enega fantalinov v pēti obstrelí. Krčmar je posredoval, da še hujše rabuke ni bilo. V tem pritekó žandarji in polovijo 4 pobaline, med temi tudi onega z ranjeno pēto. — Kazen utegne za razposajence huda biti, pa bo zdrava, vsaj ne bodo letošnjega mošta pijani.

Ta prigodek utegne pojasniti ime vasi tepanjske, iz katere so ravsarji. Ker se je zdaj vnovič kakor že prejšnja leta in morebiti stoletja sem skazalo, da se tamošnji pebarji radi tepejo, utegne od tepežev izvirati ime: „tepanjska“ ves. — Drugi pa hočejo, da je imenu korenika „potepanje“, kar je tudi mogoče.

Iz Celja. (Katoliškemu podpornemu društvu) za celjske šolske sestre je pristopil kot ustanovnik preč. g. Jožef Žehel, župnik pri sv. Petru v Savinjski dolini, ter daroval od podpisanih 40 gld. 10 fl. — Čast. gosp. ustanovnika I. Krušič, profesor, in Anton Šlander, vikar sta darovala: prvi zopet 20 fl. drugi pa 10 fl. — Gosp. Andrej Žnidar, občinski odbornik, je daroval 9 fl. (prej že 14 fl.), Marija Črepinšek (Brence) posestnica na Ložnici 2 gld. Č. g. Janez Govedič, kaplan v Mozirji, 5 fl., neimenovan dobrotnik v Št. Jurji ob južni železnici 2 fl. — po preč. g. p. Donatu Schuster, kapucinskem duhovniku, je društvo zopet prejelo 16 fl. (prej že 40 fl.), pristopil je društvu Miha Žnidar (Pečnak) iz Košence, Jožef Zagode, km. fant iz Babnega in Miha Žnidar, posestnik v Košenci, vsak s 2 fl. Preč. gosp. Jožef Hašnik, duh. svetovalec in župnik v St. Jurji je poslal šolskim sestram seženj lepih drv za kurjavo. Vsem tem blagim dobrotnikom izrekamo najpristrčnišo zahvalo. Dekliška šola v celjski okolici pod vodstvom šolskih sester se je letos razširila ter postala trirazredna. V ta namen je bilo še ene sestre-ničteljice več treba in dobili smo sestro Bonaventuro Suhač. Razun nje podučujejo še sledeče 3 sestre: Jakoba Pavcu, učiteljica za priročna dela in prednica, Antonija Beranič in Angelina Križanič. Vseh učenk šteje zavod nad 180; mnogo jih je iz sosednih fará. Podučni jezik se vé da je slovenski. Omeniti moram hvalevrednega početja, da so častite sestre s pričetkom tega šolskega leta ustanovile tudi nedeljsko šolo, ktero obiskuje nad 50 odraslih deklet. Celjska čitalnica napravi prihodnjo nedeljo 19. oktobra t. l. veselico „pri zlatem levu“. Pričakuje se obilne udeležbe!

Iz Vranskega. Znani, hudobni časopis „Tagespost“ objavlja iz Celja od 7. oktobra dopis o zadevi strašnega zločinstva, vršacega se v bližnji vasi Prekope — blizu trga Vranskega — ter navestuje dvoumno tako suhoparno, kakor bi se bila dva piščeta za kako prusko pojedino zadavila. Molčim o tem uže tako znanem napadu; a do-stavljam vestno z najboljšim prepričanjem, da bi jednaki žalostni slučaji lahko izostali, ako bi nesrečna mreža razpojenstva ne bila že tako razprostrta med nekdanjimi in pobožnim prebivalstvom Savinjske doline. In kdo je temu kriv? Berimo razsajajočo graško „Tagespošto“ dalje, katera v navedenem članku proti postavnemu ravnanju tukajšnjega č. g. župnika beseduje. Poznate li tuji, na Vranskem bivajoči Turki, tiste točke, kateri javljajo o samo-zakriviljenem umoru? Vem,

da se lahko potegujete v pijanosti z zločinom; kajti Vam je „Oče naš“ to, kar je lopovom in pustolovcem železje, smodnik in svinec, samo da le iz nemškega „rajha“ krepko doni: „ein freies Leben führen wir“. — Kdo je kriv, vprašam Vas, da splošno mladeniško obnašanje toliko žalostnih primerov na naših nekdanjih bogoljubnih slovenskih tleh pouzročuje? No, ti gospodje sami, in sicer tisti, ki si svojijo pravico, domačim dušnim pastirjem ovire in krivice naglašati, sami pa malo kedaj v cerkvo pogledajo.

Iz Cerkovic. (Priden učitelj). Srečna fara, ki ima pridne, krščanske učitelje; kajti njim je izročena mladost, cvet nedolžnosti, nada prihodnosti. V resnici krščanski učitelj vé ceniti dragi zaklad, ki se mu izročuje od fare v varstvo, vé se vrednega skazovati velikega zaupanja, da se mu izročuje mladina v poduk in liko, ter se ne trudi otročičem samo podelivati posvetnih nauk, ampak prizadeva si tudi pri vsaki priložnosti z učiteljem veronauka vred sititi z nebeško mano besede božje ter jih nagibati k Bogu, jihovemu začetniku in največjemu dobrotniku. Takega vrlega in v resnici krščanskega učitelja je imela Cerkovniška fara celih 42 let. Ta ne samo za časno, ampak tudi večno srečo otrok vneti učitelj je bil blag. gospod Janez Vajnrl, ki je v začetku tega meseca zapustil našo faro ter se podal v mnogo zasluženi pokoj v Maribor. On je bil še prava korenina starih, krščanskih učiteljev, ki je vsakega dotičnega g. kaplana jako podpiral v podučevanju krščanskega nauka, tako da je bilo to podučevanje vedno lahko, veselo pa tudi plodonosno. Njega samega je pa zato podpiral božji blagoslov, da njegov trud tudi pri podučevanju v posvetnih predmetih ni bil zastoj, ampak še je! kazal vedno lepi napredek, zato je pa tudi veljal pri predpostavljenih kot pravi uzorni učitelj. Kakor krščansko vedo, gojil je tudi cerkveno petje in dobro izuril že male deklice, ki so milo popevale pri božjih službah. Hvala mu. Slišimo, in kakor se kaže tudi menda po pravici upamo, da bo gospod naslednik tudi enakega duha. Ti pa cenjeni „Sl. Gospodar“ objavi to blagovoljno, kajti javno za-sluzi pohvaljen biti taki redki, vrli, krščanski učitelj!

G. P.

Od sv. Urbana nad Ptujem. (K u g a). Nesreča za nesrečo zadeva našo faro. Poleti je posekala grozna toča plodne njive in zlahtne vinograde, da boe mnogo pomanjkanja, a sedaj se je pritepla nesrečna kuga, ktera pobira govedo za govedo. Pritepla se je po živinskih barantačih iz Hrvačkega pretečeni teden in padlo je že nekaj živine, sumljiva pa se je pobila. Hitro se je vse preskrbelo, da se dalje ne vleče, ampak kmalo zaduši. Vsa žival od najdrobniše perotnine do debele govede je zaprta ter ne sme na beli dan. Nekteri še imajo orati pa ni mogoče in se ne sme, drugače so kaznovani. Posestniki! ravnajte strogo po ukazih vam

naznanjenih, da odpodimo nesrečnega in hudega kužnega gosta.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Državni zbor začel je delovati. Začasni predsednik bil mu je v zbornici poslancev najstarejši poslanec, namreč kanonik Negrelli iz južne Tirolske. Pod njegovim vodstvom so šli poslanci poslušati cesarjevega prestolnega govora in se je pričelo pretresovanje posameznih volitev. Do sedaj so naglašeni ugovori zoper izvolitev glasovitega Offenheima, ministra Horsta in kmeta Schmiedbauerja, kojega so bili izbrali nemški kmetje okoli Grada. Velevažna bila je izvolitev novega predsednika (prej dr. Rechbauer) in njegovih dveh namestnikov. Kajti tukaj se je imelo prvič pokazati, kako močne da so stranke. In res sedaj vemo, da so nemški ustavski in liberalci v manjšini. V torek bila je volitev. Ustavski so sprva bili za dr. Rechbauerja, Klierja in Vidulichja, so pa Rechbauerja zvržili in se potegnili za goriškega grofa Koroninija. Konservativni nemški poslanci, potem Slovenci, Čehi in Poljaci so pa se združili in odločili tudi za Koroninija, dalje pa za poljskega poslanca Smolko in za slovenskega poslanca barona Goedelnja. Navzočih je bilo 341 poslancev in je bil grof Koronini izvoljen s 338, Smolka s 180 (Klier je dobil samo 156) in baron Goedel s 174 glasovi (Klier 154, Vidulich 3). Iz tega pa je razvidno, da so nemški liberalci za 20 glasov v manjšini. Hvala Bogu! V gosposkeji zbornici pa tudi v zbornici poslancev so Čehi oddali pismeno izjavo, v kateri pravijo, da se s vstopom v državni zbor nikakor ne odpovedajo pravicam česke dežele in krone. Zoper to izjavo se je edini stari Schmerling zaganjal ter skuša sedaj hlastno v gosposkeji zbornici zbornjati ustavoverce, naj mu pomagajo ubraniti „ustavo“, ki je baje v nevarnosti. Kolikor bo opravil, to se bo pokazalo, kadar pride odgovor prestolnemu govoru v pretresovanje. Jednak odgovor pripravljajo tudi poslanci. — Vojaško takso (fl. 1—100) bo moral vsak plačati, ki je vojaštva oproščen bodi vsled uzroka, kakoršnjega koli. — Za Szegedin je se nabralo 2,600.000 fl. Hrvati so v silnih stiskah zaradi prevelike dače, ki se neusmiljeno iztirjava. V Sarajevu so odprli realno gimnazijo. Podučni jezik je hrvaški.

Vnanje države. Naši liberalci so radi gledali na prusko-nemške liberalce. Te tolažbe nimajo več. Pruski liberalci so pri volitvah grozovski propali, zgubili so blizu 100 sedežev in so v manjšino potisnjeni. Na Belgijskem so skoro vse freimavrske šole prazne, učitelji so h katoliškim pristopili. Razburjenost je velika, v Brugge so liberalci bili tepeni. Na Irskem ni nič kmetov, ampak samo najemniki velikih posestnikov, ki ljudi hudo trpinčijo. Zato se hočejo najemniki vzdignoti zoper posestnike. V Ameriki so Chilenci zgrabili na

morji Peruvijance in jim vzeli vojno ladjo oklopnico „Huascar“. Angleži v Afganistanu so si iz zadrege pomagali, potegnili dovolj vojaštva na se ter Afgane 6. okt. natepli tako, da so uže 10. okt. prodrli do Kabula in se ga polastili. Angležev je le malo mrtvih, več pa Afganov, katerim so vzeli blizu 90 kanonov. Rusom je to jako nepovoljno in drapljejo torej kolikor le mogoče hitro skozi Turkmensko pustinja, da bi vzeli Merw in Herat.

Za poduk in kratek čas.

Kamnica.

(Krajepisno-zgodovinska črtica.)

II. Farna cerkev Kamniška ima podružnico sv. Urbana, postavljeno na najvišjem vrhuncu Slovenskih gor, kamor divni razgled privabi vsako leto mnogo popotnikov domačih in tujih. Da je tu že v 16. stoletju stala cerkva, svedoči kamenit kip sv. Urbana z letno številko 1550. V listinah se bere o njej l. 1545, da je jako zapuščena ter so jo zopet začeli zidati. L. 1703 se bere, da je posvečena sv. Urbanu in ima tri altare: 1. sv. Urbana; 3. Device Marije; 3. sv. Primona in Felicijana. Potrebna bi bila popraviljanja, pa zavolj pomanjkanja sredstev se mora odložiti. Pokopališča nima, zvonja pa dva posvečena. Sv. meša se služi po 20krat, dohodke ima iz vinogradov, ki dajo po 20 polovnjakov vina. Za Jožefa II. je tudi to cerkev zadela osoda, da so jo zaprli in potem razdajali; 27. maja 1785 je dobil Kamniški župnik Mihal Čuk ostro povelje od Mariborske okrožne sodnije, cerkev sv. Urbana eksekrirati in zapreti. Kdaj in kako se je to zgodilo, nam ni znano, pa gotovo je, da je bila zaprta in da je potem hitro razpala. Leta 1791 so veliko kamenja in opeke odpeljali od tod za zidanje farovž pri sv. Križu. Ljudem se je milo storilo po cerkvi, zato so se 1. maja 1807 obvezali posestniki iz Kamnice, Šoberja, Rožbaha, Brestenice, Mittelberga in sv. Križa, da bodo na lastne stroške spet cerkvico za silo postavili in zdrževali; in 11. junija istega leta so jo že dekan in mestni župnik Andraž Kavčič blagoslovili. V letih 1855—1860 so pa na temelju nekdanje cerkvice postavili sedanjo, katero so knez in škof Anton Martin 18. junija 1861 posvetili. Leta 1866 je cerkva dobila nove zvonove in tudi lastno pokopališče ima.

Razun sv. Urbana še se nahajajo v Kamniški fari privatne kapele na Rožbahu v zidanci grofa D'Avernasa, kder še se je pred kakimi 20 leti meševalo; enako v Gortorovem vinogradu v Vinerjih, kder še se brani vsa mešna priprava, pa ne mešuje se tudi tukaj več, in naposled na Bresternici na Garkovskem, kder pa le krški kanoniki mešujejo, kedar pridejo v jesen na bratev. L. 1836. je tukaj v bratvi umrl č. g. Jožef Martin Koben, infilirani stolni dekan krški, čigar spomenik se vidi na vzhodni strani cerkve ter naznanja: „Der